

v kraljevo palačo, kjer je na mrtvaškem odru ležala kraljeva hči. Ko so dijaki bili sami z mrtvo kraljičino, vzame jeden izmed njih palico, ter začne udrihati po mrtvem truplu. Ali mrtva kraljeva hči se niti ne gane. Zdaj prime za palico drugi dijak, kateri to stvar bolje razumeje — ter udriha po mrliču, ali tudi ta brez vsega vspeha. Naposled poprime tretji dijak palico, da bi ž njo obudil kraljevo hčer k življenju, ali tudi temu ne grè delo srečno izpod rok, — kraljeva hči je le ostala mrtva! Zdaj pristopi kralj v sobo, in ta ima kaj gledati: Mrtva hči je ležala vsa prebita in ranjena na mrtvaškem odru. To razjezí kralja takó, da zapové predrzne dijake zapreti in z ostrim postom kaznovati, ker so se predrznili svet s tacimi šalami varati. Zdaj še le izprevidijo dijaki, da niso oni kmeta za nos vodili, nego da je le kmet njih prav pošteno nasolil v povračilo za njihovo neumno šalo, ko so mu rekli, da njegova krava ni krava, nego koza. Ko so dijaki prišli iz zapôra, ni jim več niti na misel prišlo, da bi šli poiskat kmeta, kajti mislili so si, da bi jih zviti kmet še jedenkrat lahko navihal.

(Iz hrvaščine preložil I. T.)

Rimski boj na Lipávskem.

V 391. léto po rojstvu Kristovem je Teodosij Véliki bil za cesarja vzhodne ali carigrádske države, a Valentinijan II. je cesaril zapadnej ali rimskej stráni. Tuj človek, Rabogost po imeni, bil je tedàj vojvoda galskim četam v zapadnej vojski. Ta je sam hotel biti za cesarja, in zató je Valentinijana skriváj umoril v 15. dan maja 392. léta. Ali védel je, da Rimljanom tujec ne bi ugajal na prestolu, ter je na videz oddál svojo oblast Evgeniju, móžu učenemu rimskega rodú, bivšemu popréj za pisarja pri njem. Evgenij pošlje k Teodosiju v Carigrad porócat, da se je Valentinijan prestavil, in prosit, da bi on posajen bil na prestolu rimskem. Dal je Teodosij slòm velíke darí, a tega nij hotel reči, kdo bodi Rimljanom za cesarja. Dvé léti je žena Teodosijeva, ki je bila Valentinijanova sestra, zamán plakala in prosila moža svojega, da bi maščeval šurjákove *) smrti.

Stóprav 394. léta, kadar se mu je bil svét mož puščávník zarékel, da pobedí (premore) sovražnika svojega, kréne sílno vojsko na západ. Prešél je úže bil panonsko zemljo in stal na slovenskem svétu vrhu gore Hróúšice, predno je ugledal Evgenijev utrjen ostrog pod soboj v ravníni Lipávскеj na réki Húbelj **) po imeni. Udarita se naglo obé vojski. A Rabogost je stal krepko, dokler nij padla na zemljo nóč in storila konec boju. Teodosijevih je ležalo mnogo več na bojišči, nego li Evgenijevih; a Rabogost je ukazal, zasésti po nóči vse klance in sotéske po gorah, s pogíbeljo pretèč vzhodne vojski. Kadar se drugi dan pričné bojevanje zopet, udari ljuta kraška búrja, kakor Teodosiju pomagat. S hríbov je vreščála v Evgenijeve bojníke, da so bili od groze vsi preplašeni, ker njih večína tega do zdaj še nijso ni videli ni slišali. Vihár jim je potné oči zasípál s prahom in peskom ter letéča kopja in vzpróžene stréle (pušíce) pod nebom obračal,

*) Moj šurják je moje žene brat.

**) Húbelj, blja, m. Rimljani so ga imenovali: fluvius Frigidus (mrzla voda)

da so se nazaj zasajale svojim gospodarjem v lica in prsi. Tudi je mej bojem prebégnilo nekoliko Evgenijevih boljárov, pregovorjenih z velikim obé-tanjem. Zmés in gnéča je bila toliká, da je Teodosij z lahka in do konca razbil Evgenija, ter na Lipávskem bojišči pri Húblji zopet v svojo roko prijel oblast vsega rimskega cesarstva. Evgenija so vojaci prebodli klečéčega pred cesarjevima nogama in prosečega milosti. A Rabogost je nekoliko duij taval po grmovji, predno si je tam porinil sam svoj meč v prsi. — b.

Miško in vrabci.

Miško je bil malopriden deček, ki je vedno lovil vrabce. Necega dne jih vjame toliko, da ni znal, kam bi jih djal. Ne premišljuje se dolgo; dene vrabce v klobuk, ter ga hitro pokrije na glavo. Ko se je domóv vračal, sreča ga neki popotnik ter ga prijazno pozdravi. Ali naš Miško grè dalje, kakor da bi popotnika ne bil slišal. Popotnik to vidèč, misli si: „To so pač čudni ljudjé; ako jih pozdraviš, gluhi so in ti ne odzdravijo.“

Za nekaj časa sreča malopridnega dečka ondotni gospod župan s svojim občinskim pisarjem. Tudi tega Miško ni pozdravil. Župan se razjezi ter zapové svojemu pisarju, da naj stopi za Miškom in ga naj opómni uljudnosti. Pisar to storí, ali Miško ne zine niti besedice. Pisar tebi meni nič stopi k Mišku, potegne mu klobuk z glave, in — vrabci so veselo zleteli. Pisar, župan in drugi ljudjé, ki so to videli, smijali so se iz vsega grla malopridnemu dečku in dali mu so imé: vrabčev Miško. Od tega časa pravijo ljudjé vsacemu človeku, ki starejše od sebe ne pozdravlja, da imá vrabca pod klobukom.

Preprostega otroka molítev.

Jézusek! tam gôri
V svojem zlatem dvôri
Svétí križ držiš,
Z ángeljci sediš.
Prve hlače nosim,
In klečé te prosim
Zdravja svojej mámi,
Ki me zjutraj drámi,
Čése in umíva,
Méni srajčko síva,
Sládkih jábolk réže,
Rada s kruhom stréže,
Mléka píti dáje,
Da mi ga ostáje.
Izpremljúj in vôdi,

Koder kóli hôdi,
Túdi mi očéta,
Ki je gnál teléta
Pást na télco stájo,
V trávnik za ográjo.
Črevlje me obúje,
Ki jih on kupúje,
In s sobój me vzáme,
Kder so v gózdi jame,
Zajci in lisice,
Kósi, jerebíce,
Vólki in medvédje,
Črédnikom sosédje.
Kadar médved Jáka
Kósmat prikoráka,

Oča ga namáha,
Da zbeží od straha.
Če se volk prikaže,
S kólom ga namaže,
Da nabít zadôsti
Spet izgíne v hôsti.
Stvóri mi še tó:
Hráni prelepó
Brátce in sestrice,
Stríjce, jetrvíce,¹⁾
Ujce²⁾ in stríjniče;³⁾
Téte in sestriče.⁴⁾
A najprvo méni
V žgánce žmítkov⁵⁾ déni!

P—r.

¹⁾ Jétrva, jetrvíce: žene dvéh ali tréh bratov se mej soboj imenujejo jétrve.

²⁾ Ujec, materin brat.

³⁾ Stríjnič, stríjnična: stríjnin ali stríjčev sin ali hči.

⁴⁾ Sestrič, séstrin sín.

⁵⁾ Žmítki so, kakor nekáka sírutka.